

Transparentní „Chvilkaři“ s netransparentními účty

- CZ24 News | 29. února 2020

ČESKO: Spolek Milión chvilek se kromě své „transparentnosti“ chlubí také „přehlednou účetní závěrkou“. S tím prvním jsou však ve skutečnosti docela na štíru, a tak se podívejme na to, zda na tom nejsou lépe alespoň s tím druhým.

„Chvilkaři“ jsou takový zvláštní spolek. Mají plná ústa transparentnosti, a přitom jim chodí peníze vedle transparentního účtu i na účet netransparentní. Na ten druhý od těch, kteří nechtějí být veřejně známi. Což je totéž, jako když se někdo prohlásí za vegetariána, dá si před ostatními k večeři ostentativně zeleninový salát a v soukromí domova se pak dorazí steakem.

Spolek své svérázné pojetí transparentnosti hájí tím ([zde](#)), že nic netají, protože je možné vše dohledat v účetní závěrce: „Všechny příjmy a náklady z obou účtů zveřejňujeme ve výroční zprávě, jejíž součástí je i přehledná účetní závěrka.“ Tak se na ní pojdme podívat. V tuto chvíli je k mání jen ta za rok 2018 ([zde](#)) doplněná komentářem ([zde](#)). Ten obsahuje vysvětlení a zdůvodnění účetních postupů a má tak přispět k jejímu pochopení. Jak si však vzápětí ukážeme, tento záměr se naplnit moc nepodařilo.

Na první pohled je překvapivé, že přestože „chvilkaři“ vykázali rozdíl mezi příjmy a výdaji ve výši 390 tisíc, tak z toho nezaplatili na daních ani korunu. Aby bylo možné posoudit, zda oprávněně, či nikoliv, je třeba nejdříve zjistit, čeho se jejich příjmy a výdaje týkaly. V komentáři v odstavci 14 je popisují takto: „Účetní jednotka ve sledovaném účetní období vykázala výnosy a náklady pouze v hlavní činnosti uvedené ve stanovách jako hlavní poslání.“ Takže stačí jen nakouknout do jejich stanov platných v roce 2018 ([zde](#)) a... A zjistit, že nic, co by bylo označeno jako „hlavní poslání“, vůbec neobsahují. Je to sice zdánlivě drobná nekonzistence, ale napovídá, jak svědomitě ke zpracování své účetní závěrky „chvilkaři“ nejspíš přistupovali.

Ale zpět k otázce, proč tedy těch 390 tisíc nedanili. Podle komentáře (odstavec 19) na základě toho, že: „V roce 2018 evidovala účetní jednotka pouze výnosy z přijatých bezúplatných plnění, které jsou od daně osvobozeny. Základ daně za účetní období je ve výši 0 Kč.“ Taková možnost opravdu existuje, ovšem jen v případech přesně stanovených Zákonem o dani z příjmu (dále jen „ZDP“), konkrétně §19b. Pro „chvilkaře“ jako pro „Veřejně prospěšného poplatníka“ (podle §17a ZDP) připadají do úvahy jen dva z nich. Buď, může jít o prostředky získané z veřejné sbírky, jejíž pořádání však v komentáři v odstavci 22 popírají, nebo jde o příjmy, které byly použity na zákonem přesně definované účely.

Těch je celá řada. Jde především o vzdělávací, sociální, humanitární a ekologické aktivity, péči o zdravotně postižené a podobně. Zkrátka záležitosti, které obvykle vykonávají různé neziskové organizace. Tedy ty tzv. nepolitické. Nic z toho se ovšem s činnostmi „chvilkařů“ tak, jak je deklarují ve svých stanovách, nepotkává ani vzdáleně. Ovšem i kdyby tomu tak bylo, je tu ještě další podmínka. Aby mohly být tyto příjmy ze zdanění vyjmuty, musely by být na tyto účely skutečně použity. Což však těch 390 tisíc, o které příjmy převyšují výdaje, prokazatelně nebylo. Další cestou, jak by je bylo možno před zdaněním „ochránit“, je pak využít možnosti jejich odečtu z důvodu přesunu do budoucího zdaňovacího období (tedy do roku 2019). Ani k tomu však podle poslední věty v odstavci 19 komentáře nedošlo („Účetní jednotka nevyužila možnosti odpočtu od základu daně z příjmů dle § 20, odst. 7.“). Zkrátka a dobře v tomto případě o žádné bezúplatné příjmy jít nemůže (a to hned ze dvou důvodů) a jejich osvobození od daně je tedy neoprávněné.

Abych však „chvilkařům“ nekřivdila a neosočila je z toho, že se daňové povinnosti ze všech

sil vyhýbali, tak je třeba uvést, že nějaké daně zaplatili. Konkrétně 181 tisíc. Není ovšem jasné za co. V komentáři sice píše (odstavec 4 – část „Základ daně“), že zdanili výnosy „z reklamy, nájmu, prodeje zboží, úroků a ostatních zdanitelných příjmů“, ale pak je divné, že žádné takové příjmy nikde v závěrce neuvádějí. Osobně bych je čekala v kolonce „Tržby za vlastní výkony a zboží“ a vzhledem k výši odvedené daně by měly dělat necelý miliónu korun (respektive v závislosti na souvisejících nákladech i víc). Místo toho tam však svítí nula. Odkud se tedy ony „zdanitelné příjmy“ vzaly, je záhadou...

Účetní závěrka v podání „chvilkařů“ je zkrátka přehlídkou chaosu a neprůhlednosti. Nicméně i tak z ní dle mého soudu plyne, že oněch 390 tisíc zdanění podléhá a „chvilkaři“ tak státu dluží zhruba 74 tisíc plus nějaké to penále a úroky z prodlení. Je pravda, že v porovnání se škraloupy jejich „úhlavního nepřítele“ pana Babiše je to jako když plivne do Stromovky. Ale o to tady vůbec nejde. Je to totiž příklad toho, jak si tahle partička dokáže ohýbat pravidla k obrazu svému. Jakou daňovou kreativitou nás asi překvapí při zpracování účetní závěrky za rok 2019? Troufám si tvrdit, že nuda to nebude...

Docela by mne zajímalo, jak by v jejich případě probíhala daňová kontrola. Pokud stejně přísně, jako u „normálních“ poplatníků (především živnostníci a malí podnikatelé by mohli vyprávět), tak by jim měl být dle mého soudu daňový nedoplatek vyměřen. Ale dokážete si představit, co by se asi dělo, kdyby si bernák něco takového skutečně lajtnul a vypálil „chvilkařům“ flastr? Víte, jaký by se spustil virvál o politické objednávce, likvidaci občanské společnosti, ohrožení demokracie a podobných nesmyslech? Kdepak. Soudím, že by se jim za současné vyhrocené situace nestalo nic, ani kdyby se s nějakým účetnictvím vůbec nezatěžovali.

„Chvilkaři“ jsou zkrátka spolek, který si pod pojmem „transparentní“ představuje transparentnost jen odcamcad' až pocamcad' a pod pojmem „přehledná účetní závěrka“ pak nekonzistentní změť čísel vytvořenou podle hesla „přání otcem myšlenky“. A tak do tohoto konceptu vlastně docela dobře zapadá i to, když demokratickou volbu kandidáta na funkci ombudsmana navrženého demokraticky zvoleným prezidentem a provedenou demokraticky zvolenými poslanci označují jako „ohrožení demokratických institucí“. Při sledování tohoto kreativního pojmosloví se mi tak vkrádá na mysl jedna slavná hláška z filmových „Černých baronů“, kterou si dovolím parafrázovat: *„O tom, co je demokracie, transparentnost a jak se platí daně rozhodujeme MY, strana! Pardon... MY, Milión chvilek!“*

Kateřina Lhotská